

ENTORN NATURAL

ELS USOS DEL SÒL

Comparant els usos actuals del sòl amb els ortofotomapes de l'any 1986 es veu que no hi ha hagut gaires variacions. Els espais naturals de Calders no han sofert variacions importants al llarg dels darrers anys.

Els **espais naturals** (bosc i conreus) **ocupen el 95,47% de la superfície municipal** i són el principal potencial del municipi. Segons els usos reals del sòl, el municipi té un 75,36% de superfície ocupada per boscos, bosquines, matollar i vegetació de ribera; mentre que els conreus ocupen el 20,11%.

Segons el Planejament vigent (Normes Subsidiàries de l'any 1991), hi ha un 63,49% del sòl classificat com a sòl de protecció natural (bosc) i un 17,55% de sòl classificat com a sòl d'interès agrícola.

La no coincidència entre els percentatges es deu bàsicament a les zones de L'Oller i Les Hectàrees que estan classificades segons les Normes Subsidiàries com a sòl no urbanitzable residencial de baixa densitat. En el cas de L'Oller el sòl és predominantment agrícola i en el cas de Les Hectàrees el sòl és predominantment bosc.

EL PLA DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE DEL BAGES

El Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Bages¹ **proposa la protecció del 65% del terme** de Calders. Dins el terme de Calders aquest Pla situa una part important dos espais naturals d'interès nuclear: la Riera de Calders (1.616,14 ha) i la Riera de l'Om (141,90 ha); i també 3 connectors naturals: Castell de Calders (156,40 ha), Les Tàpies (150,78 ha) i La Colònia (89,21 ha).

Els espais proposats pel **Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge** del Bages **inclouen la zona de Les Hectàrees** i un camp catalogat com a **sòl industrial**.

La zona de Les Hectàrees, classificada segons les Normes Subsidiàries com a sòl no urbanitzable residencial de baixa densitat i pendent d'aprovació de Pla Especial regulador, es troba inclosa en la seva totalitat en l'espai d'interès nuclear la Riera de Calders. Es tracta d'una zona bàsicament forestal de 31,32 ha en què es pot edificar en parcel·la mínima de 4 ha.

Davant l'estació de servei de la carretera que va a Moià, hi ha un camp que està catalogat segons les Normes Subsidiàries com a sòl industrial. En aquest moments no hi ha cap indústria perquè és de desenvolupament privat i de moment no s'hi ha construït res. Una part d'aquest terreny de desenvolupament industrial coincideix amb el connector del Castell de Calders que comunica l'espai d'interès nuclear de la Riera de Calders amb el de la Riera de l'Om.

¹ El Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Bages, redactat l'any 1997 pel Consell Comarcal, és un estudi que s'ha lliurat a la Secretaria per a la Planificació Territorial de la Generalitat de Catalunya per tal que es tingui en compte en la redacció de Plans que afectin el Bages.

ELS HÀBITATS COMUNITARIS

El terme de Calders té **8 espais considerats hàbitats d'interès comunitari**: 2 zones d'alzinars i 6 de pinedes de pinassa. En total aquests espais ocupen unes 91 ha.

Aquests espais s'han de tenir en compte a l'hora de definir la xarxa "Natura 2000" de protecció europea d'espais naturals.

Tres d'aquests espais (de l'1 al 3) no estan inclosos en el Pla de Protecció del Medi Natural i el Paisatge del Bages.

EL PLANEJAMENT MUNICIPAL

Segons el Planejament municipal, la protecció del territori **a nivell local** és del **86,82% de tipus bàsic** i del **16,10% de tipus més elevat**.

Les Normes Subsidiàries de Calders contempnen tres tipus de sòl amb un cert grau de protecció:

- Sòl no urbanitzable d'interès agrícola (574,22 ha)
- Sòl no urbanitzable de protecció natural (2.087,45 ha)
- Sistemes d'espais lliures permanents (211,95 ha)

En total aquests tipus de sòl ocupen el 86,82% del terme municipal

Si es considera un grau de protecció més alt, s'haurien de tenir en compte els espais lliures permanents: 211,95 ha. A aquesta classificació està a punt d'afegir-se el Pla de les Quingles i Torrent de les Tàpies (312 ha). En total serien 532,95 ha, és a dir, el 16,10% del territori municipal.

L'article 120 de les Normes Subsidiàries diuen el següent: "**S'estableix una franja de protecció de 50 m a ambdós costats i mesurats des de l'eix, al llarg dels cursos públics d'aigua més importants**. La delimitació exacta d'aquesta franja de protecció i la seva adaptació sobre el terreny serà objecte d'específics projectes especials de delimitació." Aquesta delimitació no està desenvolupada en el moment actual.

L'article 127 de les Normes Subsidiàries diu el següent: "**Les fonts naturals existents i els seus entorns es consideraran zones protegides i hauran de mantenir la seva estructura i bon funcionament**. Al plànol de topònims es grafien les fonts protegides del terme municipal". Al plànol de topònims es relacionen un total de 16 fonts.

L'article 150 de les Normes Subsidiàries **prohibeix qualsevol activitat extractiva**, fora de les que es puguin sol·licitar en sòl no urbanitzable ordinari. Vist el mapa de classificació del sòl de Calders no hi ha cap zona que tingui la classificació de sòl no urbanitzable ordinari.

L'AGRICULTURA I LA RAMADERIA

Segons el darrer Cens Agrari (1999) la superfície agrària de Calders és de 2.272 ha (724 ha de terres llaurades i 1.539 ha de terreny forestal), el 68,64% del terme municipal.

L'any 2001, la població activa en el sector agrícola era de 19 persones que corresponien al 5,3% de la població ocupada.

Tot i així cal tenir present que l'entorn natural de Calders és un dels principals potencials del municipi i que per tant genera llocs de treball indirectes com és el turisme rural, les cases de colònies i les segones residències.

Les explotacions de les masies de La Grossa i Trullàs practiquen **l'agricultura i la ramaderia ecològica**², amb conreus i bestiar boví.

Les **aportacions de nutrients d'origen ramader** són una mica **superiors** a la **demanda de nitrogen dels cultius**.

LA GESTIÓ FORESTAL

El **40,16% de la superfície forestal** disposa de **Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal**. Cinc explotacions forestals disposen de Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal: Sant Amanç, El Molí del Castell, La Vila, Bellveí i Mas Reixach. En total la superfície ordenada és de 808,25 ha.

Al Bages la superfície ordenada és del 44,3% i a Catalunya el 22,8% de la superfície forestal privada.

Per a la **prevenció d'incendis forestals** Calders disposa des de l'any 1998 d'un Pla de prevenció redactat per la Diputació de Barcelona que s'actualitza regularment. El municipi està integrat dins una **Associació de Defensa Forestal** juntament amb Artés i Monistrol de Calders.

També s'estan duent a terme les actuacions per aplicar la llei 5/2003 de mesures de prevenció d'incendis forestals en les urbanitzacions.

² La producció agrícola implica la no utilització de pesticides i adobs químics als conreus la utilització de varietats adaptades a les condicions locals i una rotació de cultius que eviti la proliferació de plagues i permeti l'adobat natural. La producció ramadera s'ha de fer proporcionant als animals unes condicions vitals suficients i alimentant-los amb cultius ecològics, preferentment de la mateixa finca.

LA QUALITAT DE LES AIGÜES DEL RIU CALDERS

Segons dades de l'Agència Catalana de l'aigua, la qualitat de l'aigua del riu Calders era la següent:

- Segons l'índex biològic (BMWPC)³, l'any 2000 les aigües estan molt netes en el tram alt (valor per sobre de 65) i en el tram baix les aigües es troben parcialment contaminades (valor entre 11 i 30).

Al llac de Navarcles el valor d'aquest índex va ser de 68 el 28/04/2003

- En quant a l'índex de simplificat de la qualitat de les aigües (ISQA)⁴, l'any 2000 les aigües en el tram alt del riu es troben netes amb un valor estimat d'entre 75 i 60 i en el tram baix les aigües estan encara més netes amb un valor de ISQA d'entre 85 i 75.

Al llac de Navarcles els valors d'aquest índex van ser els següents:

- 06/09/2005: 64
- 07/06/2005: 65
- 17/01/2005: 91
- 26/01/2004: 75
- 05/03/2003: 78

USOS DEL TERRITORI

La **roureda de Les Tàpies** pateix un problema de **pèrdua de sòl**. La roureda d'arbres centenaris ha perdut una part important del sòl fins al punt que el terreny s'ha enfonsat entre 20 i 30 cm. Aquesta pèrdua de sòl és deguda bàsicament a l'accés motoritzat a la zona.

El territori de Calders és **molt apte per a l'excursionisme**. Així pel terme transcorren dos senders de Gran Recorregut (GR) i un sender de Petit Recorregut (PR). A més al llibre "Calders. Un municipi entre el Pla de Bages i el Moianès" descriu 7 itineraris que no estan senyalitzats sobre el terreny.

LA GESTIÓ DEL TERRITORI

El Consistori de Calders **no té competències, ni recursos econòmics i humans** per gestionar correctament els espais naturals del municipi que suposen el 95,47% del terme municipal (3.159,57 ha).

³ BMWPC: índex biològic que se centra en les comunitats d'invertebrats, assignant una puntuació més alta o més baixa en funció de la major o menor sensibilitat dels macroinvertebrats a la contaminació orgànica i al dèficit d'oxigen que aquesta contaminació provoca en els rius. Els valors d'aquest índex varien entre menor a 10 i major a 65; essent menys de 10 aigües molt contaminades i més de 65 aigües molt netes.

⁴ ISQA: índex simplificat de la qualitat de les aigües. Aquest índex varia entre 0 i 100 essent 0 aigües molt brutes i 100 aigües molt netes. S'obté a partir de la fórmula $T(A+B+C+D)$, essent: T= temperatura, A= es dedueix a partir de la DQO al permanganat o oxidabilitat, B= es dedueix a partir de la MES, C= es dedueix a partir de l'oxigen dissolt i D= es dedueix a partir de la conductivitat